

Velika pošiljka za partizane

V centru Ljubljane so bile med vojno osredotočene najpomembnejše ustanove, sedeži podjetij, bank in množica obrtnih delavnic in trgovin. V nadaljevanjih bo v našem glasilu predstavljena dejavnost OF in drugih organizacij odpora v zgoraj naštetih ustanovah in podjetjih. Ker pa smo omejeni s prostorom, bodo podane le bistvene značilnosti odpora proti okupatorju.

Na bivšem Turjaškem, danes Novem trgu stoji glavna stavba Slovenske akademije znanosti in umetnosti, kjer je bil med vojno sedež Kmetijske družbe. Matični odbor, oziroma organizacija OF je tu ustanovil ing. Janez Marentič, narodno zaščitno pa Vladimir Vrhovnik. Delo aktivistov OF je bilo težko, ker so bili v manjšini, obkroženi z nasprotniki iz vrst bivše liberalne in klerikalne stranke, ki so sodelovali z okupatorjem.

Maloštevilno, a uspešno organizacijo OF je vodil komercialist Otmar Šorn, vključena pa sta bila med drugimi še hišnik in šofer Peter Gobec, ki ga je Šorn povezal z glavnim vojaškim intendantom za

Ljubljano Tihomilom Žigon-Lovrom in njegovim pomočnikom Kroupa Franjom-Acom. Po njunem naročilu je Gobec s kamionom Kmetijske družbe zvozil iz skladišč cel vagon materiala v Železniško nabavno zadrugo na Masarykovi, odkoder so ga železničarji odpremili za partizane na Dolenjsko, v Stražo pri Novem mestu. Seveda je bila pošiljka naslovljena na nekega trgovca iz Novega mesta.

Šorn je v poslopiju Kmetijske družbe vodil eno izmed petnajstih stalnih skladišč NZ v mestu, kamor je spravljalo nabrano blago iz rajona Gradišče, kjer je bil vojaški intendant. Do kapitulacije Italije je intendant zbirala material

predvsem za partizanske enote, po nemški zasedbi pa bolj za preskrbo svojcev partizanov, internirancev in žrtev NOB.

V letu 1944 je bil ustanovljen Medustanovni matični odbor OF, v katerega so bile vključene ustanove, kot so bivši Magistrat s svojimi podjetji, Banska uprava, pošta, Okrožni urad za zavarovanje delavcev z Milkošičeve ter Kmetijske družbe, ki je imela šifro »travnik«.

Ta odbor OF je najprej vodila Tonka Hafner. Po njenem odhodu v partizane pa je okrožno vodstvo OF določilo za to nalogo Ivana Ercega, ki je imel povezavo s »travnikom« prek Šorna, ki je takrat stanoval na Ilirski 17. Ob Ercegovu aretaciji in zaslišanju, na katerem je Erceg razkril organizacijo OF na ustanovah, ki jih je povezoval, je bil januarja 1945 aretiran tudi Otmar Šorn.

LOJZE TRŠAN

TABORNIKI IN TOPLA JESEN

Za hrano le, kar ponuja narava

Krepko smo že zakorakali v šolsko leto. Ko se odpro šolska vrata, ne začno z delom samo učitelji in učenci, temveč zaživi delo tudi v taborniških odredih.

Letošnjo lepo jesen smo znali taborniki Odreda Sivega volka dobro izkoristiti. Vsak vikend smo delali kaj koristnega in doživeli veliko lepega. Kar imamo radi naravo in radi hodimo v hribe, smo jo sredi septembra mahnili na Kamniško sedlo. Največ znanja dobijo člani prav na vodovih izletih, saj lahko praktično preizkusijo, kar so se naučili na sestankih. Zato je bila predzadnja septembrska sobota namenjena vodovim izletom. Konec septembra (28. in 29.) pa je bila ljudožerska akcija. To je že tradicionalen izlet, na katerem se prehranjujemo z gozdnimi sadeži, ki nam jih narava v tem letnem času obilo ponuja. Nobene hrane ne vzamemo od doma, razen nekaj soli, sladkorja in moke, zato da je hrana, ki jo pripravimo iz sestavin, najdenih v naravi, okusnejša.

Petega oktobra smo priredili taborniški tek za zdravnike.

Teka v ljubljanskem Tivoliju se je udeležilo 45 zdravnikov iz Slovenije in zamejstva in 20 tabornikov. Imeniten pa je bil tudi Vandrorally. To je vsakoletna akcija za starše naših članov. Kot že ime pove, gremo na izlet z avtomobili. Pravzaprav je to orientacijska vožnja, kjer pa hitrost ni pomembna. Na kontrolnih točkah se starši pomerijo v taborniških veččinah, na koncu pa se mame izkažejo kot kuharice. Smeha in zabave je vedno dovolj, pa tudi tekmovalnega duha ne manjka. Letošnjega avtomobilskega izleta se je udeležilo 17 avtomobilskih in 6 kolesarskih ekip. Med potjo so se na kontrolnih točkah preizkusili v spretnostni vožnji, v streljanju z lokom, v prvi pomoči, v raznih testih splošnih znanj, v kuhanju, pa še risali so in pesniti so morali. Napisati so morali odo o Panterjih, organizatorjih tega izleta.

Med nami je tudi nekaj fotografirajo in tako lahko ob petkih zvečer gledamo diapozitive. V začetku oktobra smo imeli zanimiv večer z diapozitivi o Poljski, kamor so šli naši člani na obisk k harcerski organizaciji. Ogledali so si Varšavo, Lodz,

Gdansk, Krakow, Auschwitz in se na poti domov ustavili še v Pragi in na Dunaju.

In naprej? Lepo vreme nas še vedno vabi v naravo. Zdaj se pripravljamo na Čičev memorial, ki ga organizira Zmajev odred in bo potekal od 11. do 13. oktobra v okolici Ljubljane.

BRANKA LEŠNJAK

PISMA BRALCEV

Ne za novi »Lev«

Pripombe ali priporočila glede članka »Stanovalci nočejo večjega hotela Lev«: Popolnoma se strinjam s stanovalci. Betona je res že preveč. Zakaj si Hotel Lev ne bi pridobil pravice za depandanso v Tivolskem gradu ali Švicariji. Mislim, da bi marsikateri gost hotela raje prebival v sobi med zelenjem kot pa v betonu. Avtomobilske poti so pa tako že povsod, da se jim mora pešec izogibati.

Spominjam se, ko sem bila še majhna, da je bil nedeljski sprehod prav na tem prostoru zelo prijeten. Postregli so z jedjo in pijačo, pa tudi ples je bil. Zato mislim, da ni potrebno stanovanjem, svetlobo in zrakom, odvzeti še tisoč malo, kar jim ostane.

Pojasnilo uredništva: Bralki, ki želi biti neimenovana, moramo pojasniti, da je Tivolski grad namenjen za mednarodni grafični center, ki ga ureja Moderna galerija. O namembnosti Švicarije pa se zdaj šele dogovarjajo. Kar zadeva njeno mnenje glede razširitve hotela »Lev«, moramo povedati, da je njen predlog povsem v skladu z željami prebivalcev KS Ajdovščina, ki tudi predlagajo depandanso, vendar ne na območju Tivolija.

Naslednja številka Dogovorov izide v torek, 12. novembra

KS Ajdovščina

Šegave pesmi pod pisano marelo – V Leninovem parku so bile številne dejavnosti ob tednu otroka, ki jih je pripravilo društvo prijateljev mladine. Okoli Janja Kovačiča se je zbral živahen roj malčkov in ob spremljavi kitare so peli, da je kaj. Drugi dan so prvčki iz OŠ Prežihovega Voranca in Majde Vrhovnikove ter mali šolarji iz VVO »Dr. France Prešeren« do zadnjega kotička napolnili dvorano Lutkovnega gledališča, kjer so zvedavo prisluhnili Zvezdici Zaspanski. Sreda je bila prvotno namenjena risanju s kredo po pločnikih pred šolo in stezi v parku, vendar so zdravniki in sanitarni inšpektorji

priporočili, naj tega ne počnejo – preveč umazanije je povsod okoli nas, še posebno na asfaltu, zato bi kvečjemu ogrozili svoje zdravje. V četrtek dopoldne so se pionirji pogovarjali v prostorih krajevne skupnosti s predsednikom KK SZDL Mirkom Kmetom in predstavnikom DPM Anjo Renko o vsem, kar jih veseli in tudi moti v njihovem neposrednem okolju. Še posebno so ogorčeni zaradi avtomobilske pločevine, ki jim tako rekoč ne da dihati. Če bi bilo po njihovem, bi to kar hitro uredili.

Številne kritične pripombe – Pripombe k osnutku odloka o ravnanju z odpadki na območju ljubljanskih občin ne bi smele naleteti na gluha ušesa; sedaj uveljavljen »sistem« odlaganja in odvoza smeti je vse prej kot ustrezen, bodisi iz higienskega, bodisi estetskega vidika. Tako so menili člani komisije za komunalno gospodarstvo in med drugim poudarili, da tudi način obračunavanja storitev komunalnega podjetja Ljubljana za odvoz smeti nima ekonomske osnove, saj tako imenovani »povzročitelji« odpadkov niso kvadratni metri, temveč stanovalci.

Marljivi stanovalci Švicarije – V nedeljo so se stanovalci Švicarije, sili nenehnih obljub v Stanovanjskem podjetju in razočarani nad neakoznostnimi deli na strehi, odločili poprijeti za delo. Prebelili so vse hodnike v stavbi, ki jo je že močno načel zob časa in tako v notranjost te tivolske znamenitosti vnesli vsaj malo svetlobe.

KS Josip Prašnikar

Uspešna akcija – Člani krajevne organizacije Rdečega križa so 19. septembra skupaj s podmladkarji z osnovne šole »Tone Čufar« zbirali star papir. V veliki kombi so ga zložili 1390 kilogramov. Organizatorji se krajanom zahvaljujejo za oddani papir in sporočajo, da bodo porabili denar za pomoč socialno ogroženim krajanom.

Krvni pritisk – Vsak drugi četrtek po 10. uri lahko prebivalci krajevnih skupnosti Kolodvor in Josip Prašnikar izmerijo krvni pritisk v prostorih krajevne skupnosti Kolodvor.

Zabojniki ostajajo na pločniku – Tajništvo krajevne skupnosti opaza, da že več tednov puščajo na Trubarjevi ulici polne ali prazne zabojnike za smeti: Lesnina TOZD Mavrica in Kroj, trgovina Emona, Manufaktura na Trubarjevi 11 in Zavod SRS za zdravstveno varstvo. Slednji ne odstranjuje s ceste kar štirih zabojnikov in z njimi zaseda prepotrebna parkirna mesta. Vsi ti, pa morda še kdo, ne spoštujejo določil odloka, v katerih je navedeno, da delavci Komunalnega podjetja TOZD Javna higiena praznijo zabojnike ob ponedeljkih, sredah in petkih po 18. uri ter da so jih dolžni lastniki potem umakniti na dvorišče ali v vežo.

Skupna seja – Na skupni seji sta se 14. oktobra sestala krajevna konferenca SZDL in skupščina delegatov. Poslušali so poročilo predsednice KK SZDL Rože Šilc o delu predsedstva v zadnjem letu, izvolili novo vodstvo organizacije in opravili postopek za oblikovanje novega sveta krajevne skupnosti.

Srečanje v šoli – Društvo prijateljev mladine je pripravilo 8. oktobra v osnovni šoli »Tone Čufar« srečanje učencev in učenk 3. in 4. razreda z mladinskim skladateljem Janezom Bitencem. Priljubljeni komponist je šolarje naučil novo pesmico o lepem in spoštljivem razmerju do okolja. Za prijetno urico pa so se mu pionirji zahvalili tako, da so zapeli nekaj njegovih najbolj znanih pesmic.

Iz krčme na šolsko dvorišče – Na pogovoru med predstavniki krajevnih skupnosti Kolodvor in Josip Prašnikar ter učencev in učiteljic osnovne šole »Tone Čufar« so delegati predstavili program dela pionirskega odreda in pogoje za uspešno sodelovanje v Jugoslovanskih pionirskih igrah. Spregovorili so tudi o pomankljivostih in težavah, ki jim preprečujejo, da bi lahko temeljiteje izpolnjevali program izvenšolskih dejavnosti in slabšajo bivanje v šoli in ob njej. Tako imajo dva mikroročunalnika Spectrum, pa le en ekran. Spet bi radi radioamaterski krožek ter krožke za ročna dela. Za vse to potrebujejo zunanje mentorje. Potožili so tudi, da postaja šolsko dvorišče počivališče za utrjene popotnike iz bližnje krčme, ki nesramno ogovarjajo deklice in razbijajo steklenice. Krajevna skupnost Kolodvor je obljubila, da bo zaprla sedanji prehod. Še bolj pa otroke skrbi promet okoli šole, saj vozniki ne upoštevajo prometnih znakov, pa tudi nimajo občutka, da vozijo med šolarji.

JK

DOGOVORI

Ustanovitelj in izdajatelj je Občinska konferenca SZDL Ljubljana Center.

Glasilo je leta 1979 dobilo srebrno priznanje Osvojitelja fronte slovenskega naroda.

Izdajateljski svet:

Srečko Čož (predsednik), Franc Možina (podpredsednik), člani: Dare Trbič, Franc Boštjančič, Ksenija Preželj, Milan Stenik, Ljuba Dovgan, Roža Šilc, Lojze Cepuš, Sreten Dimitrijevič in Marko Polić.

Uredniški odbor:

Niko Isajević (glavni in odgovorni urednik), Matija Čož (tehnični urednik), Jurij Popov, Srečko Čož, Miša Vidic, Alojz Tršan, Ksenija Preželj, Bojan Lubej in Marjan Ciglic.

Izhaja štiriinajstredno v 15.000 izvodih. Rokopisov ne vračamo.

Uredništvo: Kardeljeva 5, p. p. 191. Tel.: 214-296, 223-509 in 223-510. Žiro račun pri SDK Ljubljana 50101-578-47644, OK SZDL Ljubljana Center.

Tisk: ČGP »Delo«, Likozarjeva 1

Glasilo prejemajo vse družine v občini brezplačno na domove.